

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Мамасва Карина Олексіївна,

Сумський державний університет

У сучасних умовах розвитку ринкової економіки ефективність діяльності підприємства значною мірою залежить від рівня організації логістичних процесів та раціонального управління логістичними витратами. Посилення конкуренції, нестабільність зовнішнього середовища, зростання вартості енергоресурсів і транспортних послуг обумовлюють необхідність пошуку нових підходів до оптимізації витрат у логістичній системі підприємства. Саме тому питання управління логістичними витратами набуває особливої актуальності як важливий інструмент підвищення конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку підприємства.

Актуальність проблеми управління логістичними витратами підприємства зумовлена зростанням конкуренції, нестабільністю економічного середовища та необхідністю підвищення ефективності використання ресурсів. У сучасних умовах значна частина витрат підприємств формується саме у сфері логістики, що потребує впровадження ефективних механізмів їх контролю та оптимізації. Особливої важливості набуває раціональне управління транспортними, складськими та інформаційними потоками в умовах цифровізації економіки та глобалізації ринків. Крім того, зростання цін на паливно-енергетичні ресурси та порушення ланцюгів постачання актуалізують необхідність пошуку нових підходів до мінімізації логістичних витрат. Ефективне управління логістичними витратами сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства, покращенню якості обслуговування споживачів і забезпеченню його сталого розвитку.

Логістичні витрати є складовою загальних витрат підприємства та охоплюють витрати, пов'язані із закупівлею, транспортуванням, складуванням, зберіганням, пакуванням, управлінням запасами, обробкою замовлень і розподілом продукції. Особливістю логістичних витрат є їх комплексний характер, оскільки вони виникають на різних етапах руху матеріальних потоків та взаємопов'язані між собою [1, 2]. Неефективне управління хоча б одним елементом логістичної системи може призвести до збільшення загальних витрат підприємства.

Управління логістичними витратами передбачає цілеспрямований вплив на процес формування та використання ресурсів з метою мінімізації витрат при забезпеченні необхідного рівня логістичного сервісу. Основними завданнями такого управління є оптимізація транспортних маршрутів, скорочення часу доставки, зниження витрат на зберігання продукції, підвищення ефективності управління запасами та впровадження сучасних інформаційних технологій.

Однією з ключових особливостей управління логістичними витратами є необхідність системного підходу. Логістична система підприємства повинна розглядатися як єдиний комплекс взаємопов'язаних процесів, у якому оптимізація окремих елементів має здійснюватися з урахуванням їх впливу на загальні результати діяльності підприємства [3]. Наприклад, скорочення витрат на транспортування шляхом збільшення партій поставок може призвести до зростання витрат на зберігання запасів. Тому ефективне управління потребує комплексного аналізу всіх складових логістичних витрат.

Важливим аспектом є також використання сучасних цифрових технологій у логістиці. Автоматизація процесів управління запасами, застосування ERP-систем, GPS-моніторингу транспорту, електронного документообігу та аналітичних платформ дозволяє підвищити прозорість логістичних процесів, оперативність

прийняття управлінських рішень та знизити непродуктивні витрати. Цифровізація логістики сприяє оптимізації маршрутів перевезень, підвищенню точності прогнозування попиту та покращенню координації між учасниками ланцюга постачання.

Суттєвий вплив на рівень логістичних витрат має управління запасами. Надмірні запаси призводять до збільшення витрат на зберігання, страхування та обслуговування складських приміщень, тоді як недостатній рівень запасів може стати причиною перебоїв у виробництві та втрати клієнтів [4, 5]. У зв'язку з цим підприємства повинні впроваджувати сучасні методи управління запасами, зокрема концепції Just-in-Time, ABC- та XYZ-аналіз, що дозволяють забезпечити оптимальний баланс між витратами та рівнем обслуговування споживачів.

Окремої уваги потребує управління транспортними витратами, які займають значну частку у структурі логістичних витрат підприємства. Ефективне планування маршрутів, вибір оптимального виду транспорту, консолідація вантажів та співпраця з надійними логістичними партнерами дозволяють суттєво скоротити витрати на перевезення продукції. В умовах глобалізації економіки важливим стає також розвиток міжнародної логістики та інтеграція підприємств у глобальні ланцюги постачання.

У сучасних умовах особливого значення набуває екологічний аспект управління логістичними витратами. Підприємства дедалі частіше орієнтуються на принципи «зеленої логістики», що передбачає мінімізацію негативного впливу логістичної діяльності на навколишнє середовище. Використання енергоефективного транспорту, оптимізація маршрутів перевезень, скорочення обсягів відходів та впровадження екологічних пакувальних матеріалів сприяють не лише зниженню витрат, але й формуванню позитивного іміджу підприємства.

Отже, управління логістичними витратами є важливою складовою системи управління підприємством, що забезпечує підвищення ефективності його діяльності та конкурентоспроможності. Основними особливостями такого управління є комплексний характер логістичних витрат, необхідність системного підходу, використання сучасних цифрових технологій, оптимізація запасів і транспортних процесів, а також орієнтація на принципи сталого розвитку. Ефективне управління логістичними витратами дозволяє підприємствам адаптуватися до змін ринкового середовища, підвищувати якість обслуговування споживачів та забезпечувати стабільний економічний розвиток.

Список використаних джерел

1. Кулакова, С. Ю., Калембет, А. В., & Подкопова, Д. Є. (2023). Особливості формування логістичних витрат підприємств в умовах воєнного стану.
2. Самодай, В., Донський, М., & Гладун, М. (2023). Оптимізація управління логістичними витратами в діяльності підприємств. *Економіка та суспільство*, (55).
3. Makarenko, M., & Potapova, N. (2018). Особливості управління логістичними системами підприємств. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки*, (36), 73-80.
4. Седіков, Д. В. (2019). Управління логістичними ланцюгами підприємств. *Економіка харчової промисловості*, (11, Вип. 3), 59-65.
5. Іпполітова, І. Я., Білоцерківський, О. Б., & Гудименко, В. П. (2024). Вплив логістичних процесів на ефективність управління запасами підприємства.